

POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA 2040

POHJANMAAN KESKUSVERKOSTO

Tiivistelmä

Ditt Sinun

ÖSTERBOTTEN | POHJANMAASI
Landskapsplanen 2040 Maakuntakaava

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Tiivistelmä

Maakuntahallitus päätti vuonna 2014 käynnistää uuden kokonaismaakuntakaavan laatimisen Pohjanmaalle. Maakuntakaavan tavoitevuosi on 2040, ja siinä käsitellään kaikkia yhdyskuntarakenteeseen merkittävästi vaikuttavia yhdyskunnan osa-alueita. Tämä selvitys käsittelee keskus- ja palveluverkosta. Sen tarkoituksena on olla lähtökohtana Pohjanmaan maakuntakaavaan 2040 sisällyttävälle keskuksia ja kyliä koskeville aluevarauksille sekä kaavamääräyksille ja -merkinnöille. Kaavoitusprosessin aikataulun mukaisesti tavoitteena on saada kaavaluonnos asetettua nähtäville syksyllä 2017. Kaavaehdotus on tarkoitus saada asetettua nähtäville loppusyksytä vuonna 2018 niin, että maakuntavaltuusto voi hyväksyä Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 vuoden 2019 alussa.

Selvityksessä tarkastellaan keskustatoimintojen alueita ja taajamia. Selvitys perustuu pääasiassa yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän (YKR) maantieteellisiin tilastoihin ja kunnilta saatuihin tietoihin.

Nykytila-analyysissä tarkastellaan taajamien väestön- ja yhdyskuntarakenteen muutoksia. Taajamien osalta on kartoitettu myös palvelut, jotta löydettäisiin lähipalvelukeskittymät. Sen jälkeen keskittymille on luotu vaikutusalue, jotta saataisiin käsitys siitä, kuinka monta asukasta, työpaikkaa ja vapaa-ajan asuntoa on alueella. Analyysin tulosta on käytetty valittaessa ne keskuksat ja lähipalvelukeskittymät, jotka esitetään otettavaksi Pohjanmaan maakuntakaavaan 2040. Myös sukulointi analysoitiin, mutta sen vaikutus osoitautui vähäiseksi ja lopputuloksen kannalta merkityksettömäksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Keskustatoimintojen alueet

Tavoiteltavassa aluerakenteessa maakunnassa on kolmen keskustan verkosto: Vaasan seutu, Pietarsaaren seutu ja Suupohjan rannikkoseutu. Tämä vastaa hyvin Suomen ympäristökeskuksen määritelmää toiminnallisista alueista. Vaasan seutu ja Pietarsaaren seutu määritellään YKR-jaottelun mukaisesti myös kaupunkiseuduiksi. Suupohjan rannikkoseudun keskusta tarkoittaa kolmen kaupungin keskustojen yhteistyötä. Kaupunkiseutujen keskustat voitaisiin maakuntakaavassa osoittaa keskustatoimintojen alueen merkinnällä ja muut kaupunki- ja kuntakeskustat kohdemerkinnällä. Ehdotuksena on siis, että Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö ja Uusikaarlepyy saisivat aluemerkin sijaan kohdemerkinnän, jolloin

kaupungit saisivat määritellä keskusta-alueen laajuuden tarkemmin yleiskaavoituksessaan.

Lähipalvelukeskusten tunnistamiseen on hyödynnetty nykytila-analyysiä. Taajamista on kartoitettu kahdeksan erityyppistä lähipalvelua, ja lähipalvelukeskuksiksi on määritelty ne keskittymät, joissa on vähintään yli puolet näistä palveluista alle kilometrin etäisyydellä toisistaan. Mukaan on otettu myös taajamat, joissa on tarjolla kaikki nämä lähipalvelut yli kilometrin etäisyydellä toisistaan. Näiden lähipalvelukeskusten merkitystä väestö-, työpaikka- ja vapaa-ajan asumisen keskittymänä on analysoitu lisää määrittelemällä niiden ympärille vaikutusalue. Nykytila-analyysissä käytetty palveluvalikoima edustaa palveluja, joita tänä päivänä pidetään lähipalveluina. Keskustoja kohtaamispaikkoineen tarvitaan tulevaisuudessakin, vaikka monet palvelut hyvin todennäköisesti muuttavat muotoaan. Tulevaisuus tuo varmasti myös kohtaamispaikkoja ja palvelumuotoja, joista emme vielä tänään tiedä mitään, mutta nykytila antaa osviittaa siitä, missä näitä paikkoja tarvitaan ja missä ne todennäköisimmin tulevat sijaitsemaan. Pohjanmaan maakuntakaavaan 2040 ehdotetaan merkittävän 28 lähipalvelukeskusta.

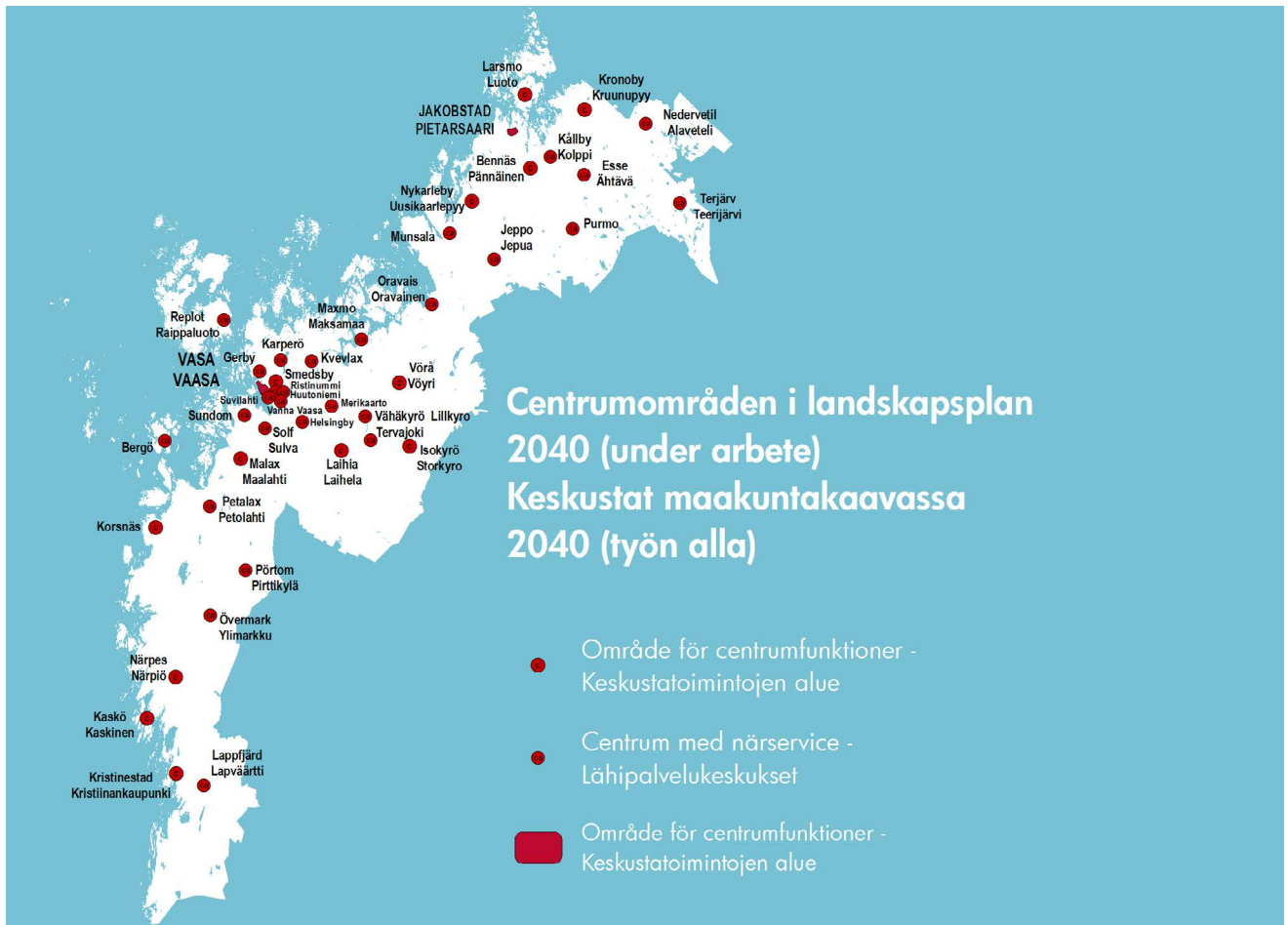
Taajamatoimintojen alueet

Kaikkia lähipalvelukeskuksia ympäröi taajamatoimintojen alue. Taajamatoimintojen alueita ovat myös yli 1 000 asukkaan taajamat. Aluerajauksessa otetaan huomioon kuntien kehittämissuunnitelmat, asemakaavoitetut ja asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet, odotettavissa oleva kehitys ja YKR:n mukainen taajamarajaus. Taajamatoimintojen alueiden laajuus kasvaa nykyiseen maakuntakaavaan verrattuna. Tavoitteena on, että kunnat laativat näille alueille asemakaavat.

Selvityksestä saatu palaute

Selvityksessä tehdyt analyysit ja johtopäätökset esiteltiin kuntien kaavoittajille 3.11.2016, minkä jälkeen selvitys lähetettiin kommentoitavaksi kunnille, Aktion Österbotten rf:lle, Concordialle, Dynamolle, Kristiinankaupungin elinkeinokeskukselle, Vasekille ja Yhyres ry:lle. Palautetta saatiin kolmelta taholta: Närpiön kaupungilta, Laihian kunnalta ja Aktion Österbotten rf:ltä.

Selvitys käsiteltiin maakuntahallituksessa 30.1.2017. Maakuntahallitus päätti palauttaa selvityksen täydennettäväksi ja täsmennettäväksi. Kunnille osoitetun toisen kommenttikierroksen

Centrumområden i landskapsplan 2040 (under arbete) Keskustat maakuntakaavassa 2040 (työn alla)

- Område för centrumfunktioner - Keskustatoimintojen alue
- Centrum med närservice - Lähipalvelukeskukset
- Område för centrumfunktioner - Keskustatoimintojen alue

C	c	ca	
Pietarsaari	Pännäinen	Bergö	Alaveteli
Vaasa	Isokyrö	Ahtävä	Oravainen
	Kaskinen	Vanha Vaasa	Petolahti
	Korsnäs	Gerby	Purmo
	Kristiinankaupunki	Helsingby	Pirttikylä
	Kruunupyys	Jepua	Raippaluoto
	Laihia	Karperö	Huutoniemi
	Luoto	Ristinummi	Sulva
	Maalahti	Koivulahti	Sundom
	Uusikaarlepyy	Kolppi	Suvilahti
	Närpiö	Lapväärtti	Teerijärvi
	Sepänkylä	Maxmo	Tervajoki
	Vöyri	Merikaarto	Vähäkyrö
		Munsala	Ylimarkku

Pohjanmaan maakuntakaavaan 2040 esitettävät keskusta-alueet.

jälkeen selvitys käsiteltiin uudelleen maakuntahallituksessa.

Aikavälillä 2.3.–31.3.2017 kommenttinsa antoivat Vöyrin kunta, Uudenkaarlepyyn kaupunki, Vaasan kaupunki, Maalahden kunta, Kristiinankaupungin kaupunki, Kruunupyyn kunta ja Mustasaaren kunta. Saadun palautteen perusteella selvitykseen lisättiin viisi lähipalvelukeskusta, koska kaupunki/kunta aikoo kehittää niitä. Nämä ovat Singsby-Karperö, Helsingby-Tuovila, Merikaarto ja Alkula-Vanha Vaasa. Viimeksi mainittu muodostaa kokonaisuuden yhdessä Liisanlehdon kanssa.

Selvitys käsiteltiin toistamiseen maakuntahallituksessa 24.4.2017 ja palautettiin uudelleen

valmisteltavaksi, minkä jälkeen sitä selkeytettiin. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 29.5.2017, että se ei voi hyväksyä selvitystä keskus- ja kyläverkostosta Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 pohjaksi siltä osin kuin selvitys käsittelee kyläverkostoa. Syy tähän on se, että kylää on vaikea määritellä. Maakuntahallitus katsoi, että kunnat saavat päättää itse, mitä kyliä ne haluavat tulevaisuudessa kehittää.

Päätös tarkoittaa, että Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 ei merkitä kyliä. Muilta osin selvitystä hyödynnetään maakuntakaavan valmistelussa.

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Sandögatan 6 - Hietasaarencatu 6
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa
Tfn - Puh. 06 320 6500

www.obotnia.fi
www.facebook.com/obotnia
info@obotnia.fi